

«He llegit l'interessantíssim article GUINEU del vol. iv del vostre *DECat.*, i realment resulta colpidor el que dieu de les dues comtesses. Quant al nom de la primera, en llengua vulgar sembla que era *Guinedell*,¹ nom que podria haver suggerit un diminutiu masculí de *guineu*. Cal dir, però, que és un nom que aviat cau en desús, com vós ja dieu, i que, per tant, se'n devia perdre la tradició.

«Quant al de la segona, és segur que de la forma primitiva *Guísla* es va passar a *Guilla*, perquè el trobem escrit *Guila* o *Guia*. I, com vós dieu, en grans extensions del domini català, la 'vulpes' és anomenada *guilla*. La veritat és, però, que en tot el domini català sembla que tothom sap el significat de *guineu* i de *guilla*, com passa en el domini castellà amb *zorro* i *raposa*.

«En relació amb tot plegat voldria recordar que *Guinedel·l* va ésser també comtessa de Cerdanya i Urgell, a més d'ésser-ho de Barcelona, Girona, Osona i Manresa; i, fins i tot, en certa manera, de Conflent i de Besalú, i ho va ésser en el s. ix (darrer terç); mentre que *Guilla* només ho va ésser de Cerdanya (que comprenia el Berguedà i la vall de Ribes) i de Conflent, i correspon a la fi del s. x i al s. xi. Per altra part, no sabem res de la llegenda del Pelós abans del s. xii, tot i que poc després de la seva mort, ja s'endevina entorn d'ell un clima pre-llegendari. Quant al comte de Cerdanya, besnèt seu, la seva llegenda, molt simple, sembla localitzada només al monestir de St. Martí de Canigó i, en alguns aspectes, molt tardana.

«En relació amb la possibilitat que les *Guinedel·l* i *Guilla* del doc. del s. x que comenteu, siguin les dues comtesses, em sembla molt dubtosa, perquè *Guinedel·l* ja era morta el 904 (abans del 19 de febrer), i *Guilla* no devia néixer més que vers el 975 al més aviat, i el seu marit no va esdevenir comte més que el 989 i va morir el 1049. Entre ambdues comtesses hi ha dues generacions interposades.²

«Quant a l'extensió del mot *guilla* en els topònims, permeteu-me que us ofereixi un testimoni (que potser ja coneixeu). A Castellfollit de la Roca, a la muntanya anomenada *l'Hort de la Vila*, separada del cingle basàltic pel riu Toronell, hi ha una acumulació de roques, amb una de molt destacada en posició vertical, que s'anomena *el Setí de la Guilla* [el tron de la Sobirana d'aquells comtats s'hauria tornat potser en la imaginació pagesívola el setial del temut mamífer]. I això és tot el que us puc dir amb la meua modesta ciència i la meua quasi nul·la preparació [no, no] lingüística». (31-vii-1984).

¹ Vol dir *Guinedel·l* amb *l* geminada i *d* fricativa

evanescent. D'on *guinee·ll* vocalitzant la primera *l*. És, doncs, superflu suposar un dim. i un masculí, puix que tant el cat. *guineu* com WINIDILD són femenins. En la major part de les llengües i dialectes la guineu porta nom femení (ll. *vulpes*, it. *volpe*, cast. *zorra*, *gulfara*, cat. *rabosa*, oc. *mandra*, port. *raposa*, scr. *lopácá*, gr. *ἄλώπηξ* etc., car el fr. *renart* fou un pseudònim literari, i l'anglès *fox* no té gènere). L'evolució fonètica fou més aviat *guineel·le* > *-eul(e)* > *-eu(l)* (cf. *sou* < *SOLDU* etc.). En tot cas és evident que un *guinedell* = *U8* mai no existí.

² És clar, doncs, que no són les comtesses, si bé potser tanmateix *Guilla* pot ser la jove figura de les famílies comtals que després esdevingué comtessa (o que ja ho era car la data del doc. no és ben precisa); i la *Guinedel·l* del document és ben probable que fos una parenta pròxima (filla etc.) de la comtessa difunta, essent així que es tracta (com Coll posa de relleu) d'un nom rar, i és sabut que aqueixos noms singulars es perpetuaven en les famílies nobles, de mares a filles; recordem el cas d'*Estep(h)ania* que he documentat com a epònima d'*Estopanyà* (nom introduït algunes generacions després de les *Estefanies* conegudes en la família dels senyors d'aquell lloc) i l'*Estefania* de Rocabertí, que Joan Fuster assenyala com a engendrada per la del *Tirant*. De tota manera el doc. d'Olèrdola conserva valor com a testimoni de la relació entre els dos noms, no sols en la llegenda popular sinó en els fets documentals del nostre període comtal.

GUINGUETA. No 'barraca' sinó 'hostalet', com dic, sense cites (iv, 740b6) i com sabia també Maragall: «--- *guingetes*, 'osteries', / com el romà vos diu, amb elegància / --- *Elegies Romanes* xv, 8.

GUITZA. Sobre *coça*, tractat en apèndix. Encara una dada medieval més antiga que la que donàvem de fi del s. xv: «li·n donà per tota la persona ab punys e ab *cosses*», en el nostre *Decam.* de 1429 (viii, § 3, 449.15f.) allà on Boccaccio havia escrit «con pugna e, *calci*» (ed. 1961, 483.5). Ni Verdaguer no se n'estava: «*La Campana [de Gràcia]* --- si's tracta de prohibir-la, obra ab molt tino, si no, 't donarà *cossa* a *La Veu [del Montserrat]*» carta referent a les ràbies integristes del fals amic Collell, a. 1878 (*Epist.* ii, 55). J.G.M. i E. Valor confirmen que en singular es diu *una kss* a Castalla, però *kssa* és la forma valenciana general, i en plural *unes coces* pertot fins a Castalla.